

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ

№ 2/2023

Закон України від 12 січня 2023 року № 2888-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо платіжних послуг»

Цей інформаційний лист присвячено окремим змінам положень Податкового кодексу України (далі – Кодекс) у зв'язку з прийняттям Закону України від 30 червня 2021 року № 1591-IX «Про платіжні послуги» (далі – Закон № 1591), зокрема, в частині зміни, доповнення та уточнення термінології, легалізації електронних грошей, прирівняння рахунків електронних гаманців до рахунків банків, запровадження можливості сплати електронними грошима окремих податків, що запроваджені Законом України від 12 січня 2023 року № 2888-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо платіжних послуг» (далі – Закон № 2888).

Закон № 2888 набере чинності 1 квітня 2023 року.

Цей лист має інформаційний характер та не є індивідуальною податковою консультацією, оскільки не базується на особливостях фактичних обставин операцій конкретного платника податку. Інформаційний лист ґрунтується на положеннях чинного законодавства України та практики його застосування, які можуть змінитися в майбутньому.

Кожен платник податку у порядку, визначеному статтями 52 та 53 Кодексу, може звернутися до контролюючого органу з наведенням фактичних обставин операцій та наданням відповідних матеріалів для отримання індивідуальної податкової консультації.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Закон № 1591-IX визначає поняття та загальний порядок виконання платіжних операцій в Україні, встановлює виключний перелік платіжних послуг та порядок їх надання, категорії надавачів платіжних послуг та умови авторизації їх діяльності, визначає загальні засади функціонування платіжних систем в Україні, загальні засади випуску та використання в Україні електронних грошей та цифрових грошей Національного банку України, установлює права, обов'язки та відповідальність учасників платіжного ринку України, визначає загальний порядок здійснення нагляду за діяльністю надавачів платіжних послуг, надавачів обмежених платіжних послуг, порядок здійснення оверсайта (прим. 1) платіжної інфраструктури.

Положеннями Закону № 2888 узгоджується термінологія, що використовується у Кодексі, з термінологією Закону № 1591 та проводиться уточнення ряду норм Кодексу, а саме щодо:

- віднесення до поняття «дохід з джерелом їх походження з України» доходу надавачів платіжних послуг від здійснення діяльності на платіжному ринку і при цьому не вважаються доходами кошти, що отримуються надавачами платіжних послуг від користувачів платіжних послуг для здійснення платіжних операцій;
- передбачення можливості сплати податків і зборів електронними грошима;
- здійснення розрахунків за відвантажені товари (виконані роботи, надані послуги) з використанням електронних грошей платниками єдиного податку першої – третьої групи;
- поширення вимоги щодо можливості відкриття і ведення рахунків клієнтам виключно за умови взяття таких клієнтів на облік у контролюючих органах;
- поширення відповідальності за порушення строку та порядку подання інформації про відкриття або закриття рахунків на небанківських надавачів платіжних послуг;
- віднесення до операцій, що не є об'єктом оподаткування податком на додану вартість (далі – ПДВ), операцій з випуску та погашення електронних грошей, а також надання послуг, пов'язаних з виконанням платіжних операцій, що надаються надавачами платіжних послуг, операторами платіжних систем, розрахунково-касовим обслуговуванням тощо.

Відповідно до Закону № 1591 (прим. 2):

- ▶ **електронні гроші** – одиниці вартості, що зберігаються в електронному вигляді, випущені емітентом електронних грошей для виконання платіжних операцій (у тому числі з використанням наперед оплачених платіжних карток багатоцільового використання), які приймаються як засіб платежу іншими особами, ніж їх емітент, та є грошовим зобов'язанням такого емітента електронних грошей;
- ▶ **електронний гаманець** – обліковий запис для обліку, зберігання електронних грошей та здійснення операцій з ними;

[1]. Оверсайт платіжної інфраструктури – діяльність НБУ щодо забезпечення безперервного, надійного та ефективного функціонування платіжної інфраструктури.

[2]. Частина перша статті 1 Закону № 1591.

- ▶ **небанківський надавач платіжних послуг** – надавач платіжних послуг, що не є банком. До небанківських надавачів платіжних послуг належать:
 - ▶ платіжні установи (у тому числі малі платіжні установи);
 - ▶ філії іноземних платіжних установ;
 - ▶ установи електронних грошей;
 - ▶ фінансові установи, що мають право на надання платіжних послуг;
 - ▶ оператори поштового зв'язку;
 - ▶ надавачі нефінансових платіжних послуг;
- ▶ **фінансова установа, що має право на надання платіжних послуг**, – юридична особа, яка отримала ліцензію на провадження діяльності з надання фінансових послуг та ліцензію на надання окремих фінансових платіжних послуг, з урахуванням обмежень, визначених цим Законом;
- ▶ **емітент електронних грошей** – установа електронних грошей або інша юридична особа, яка надає платіжні послуги з випуску електронних грошей та виконання платіжних операцій з ними, у тому числі відкриття та обслуговування електронних гаманців, та має право на надання такої платіжної послуги відповідно до Закону № 1591.

1

СПЛАТА ПОДАТКІВ ТА ЗБОРІВ ЕЛЕКТРОННИМИ ГРОШИМА.

Законами передбачено можливість сплати податків та зборів у готівковій або безготівковій формі (у тому числі з використанням електронних грошей), крім випадків, передбачених Кодексом або законами з питань митної справи (прим. 3).

2

ЯКІ ОБМЕЖЕННЯ ІСНУЮТЬ ПРИ СПЛАТІ ЕЛЕКТРОННИМИ ГРОШИМА ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ?

- ▶ Не допускається прийняття електронних грошей на єдиний рахунок;
- ▶ Єдиний внесок сплачується з відкритого в банку, у небанківського надавача платіжних послуг, або на єдиний рахунок. Платники (фізичні особи – підприємці та фізичні особи, які забезпечують себе роботою самостійно), які не мають рахунку, відкритого в банку, у небанківського надавача платіжних послуг, або не використовують єдиний рахунок, сплачують внесок шляхом внесення готівки через банки, небанківських надавачів платіжних послуг чи відділення зв'язку (прим. 4).

[3]. Пункт 35.2 ст. 35 Кодексу.

[4]. Пункт 35.2 ст. 35 Кодексу, ч.7 ст. 9 Закону України від 8 липня 2010 № 2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування».

3

ЧИ МОЖУТЬ БУТИ ПОВЕРНЕНИМИ ПОМИЛКОВО ТА/АБО НАДМІРУ СПЛАЧЕНІ ПЛАТНИКОМ ПОДАТКІВ ДО БЮДЖЕТУ КОШТИ (СУМИ ГРОШОВОГО/ПОДАТКОВОГО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ) НА РАХУНКИ У НЕБАНКІВСЬКОГО НАДАВАЧА ПЛАТІЖНИХ ПОСЛУГ?

Так, можуть. Для цього платник податків подає заяву про повернення помилково та/або надміру сплачених грошових зобов'язань та пені у довільній формі, в якій зазначає напрям перерахування коштів:

на рахунок платника податків у банку, небанківському надавачу платіжних послуг; на єдиний рахунок (у разі його використання); на погашення грошового зобов'язання та/або податкового боргу з інших платежів, контроль за справлянням яких покладено на контролюючі органи, незалежно від виду бюджету; повернення у готівковій формі коштів у разі відсутності у платника податків рахунку в банку, небанківському надавачу платіжних послуг (прим. 5).

Довідково: !!! У разі наявності у платника податків податкового боргу, повернення помилково та/або надміру сплаченої суми грошового зобов'язання на рахунок такого платника податків у банку або небанківському надавачу платіжних послуг, або на єдиний рахунок, або шляхом повернення готівковими коштами за чеком, у разі відсутності у платника податків рахунку в банку, небанківському надавачу платіжних послуг, проводиться лише після повного погашення такого податкового боргу платником податків.

4

ЧИ ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ПОВЕРНЕННЯ СУМИ БЮДЖЕТНОГО ВІДШКОДУВАННЯ ПЛАТНИКА ПОДАТКУ НА ЙОГО РАХУНКИ У НЕБАНКІВСЬКОГО НАДАВАЧА ПЛАТІЖНИХ ПОСЛУГ?

Так, платник податків зобов'язаний лише вказати реквізити його рахунку, відкритого в небанківського надавача платіжних послуг, для перерахування бюджетного відшкодування.

Дані про рахунки платника податків вносяться до Реєстру заяв про повернення суми бюджетного відшкодування (прим. 6).

[5]. Пункти 43.2, 43.4 ст. 43 Кодексу.

[6]. П. 200.4, п.п. 5 п. 200.7 ст. 200 Кодексу.

II. ЗМІНИ ЩОДО ОБЛІКУ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ ТА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

1

НА КОГО ПОКЛАДАЄТЬСЯ ОBOB'ЯЗОК ПОВІДОМЛЕННЯ КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНІВ ПРО ВІДКРИТТЯ/ЗАКРИТТЯ РАХУНКІВ ПЛАТНИКІВ?

Після набрання чинності змін, внесених Законом № 2888, обов'язок надсилати до контролюючих органів повідомлення про відкриття/закриття рахунків платників податків виникає не лише у банків та інших фінансових установ, а і у небанківських надавачів платіжних послуг, емітентів електронних грошей (прим. 7).

Емітенти електронних грошей зобов'язані надіслати повідомлення про відкриття або закриття електронного гаманця платника податків – юридичної особи (резидента і нерезидента), у тому числі відкритого через його відокремлені підрозділи, чи самозайнятої фізичної особи до контролюючого органу, в якому обліковується платник податків, у день відкриття/закриття рахунку/електронного гаманця.

Порядок подання повідомлень про відкриття/закриття рахунків платників податків у банках та інших фінансових установах до контролюючих органів затверджений наказом Міністерства фінансів України від 18.08.2015 № 721 та зареєстрований у Міністерстві юстиції України 04.09.2015 за № 1058/27503 (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1058-15#Text>).

2

ЯКА ПЕРЕДБАЧЕНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ДЛЯ НЕБАНКІВСЬКИХ НАДАВАЧІВ ПЛАТІЖНИХ ПОСЛУГ, ЕМІТЕНТАМИ ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ У РАЗІ НЕ ПОВІДОМЛЕННЯ КОНТРОЛЮЮЧОГО ОРГАНУ ПРО ВІДКРИТТЯ/ЗАКРИТТЯ РАХУНКІВ/ЕЛЕКТРОННИХ ГАМАНЦІВ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ?

Відповідальність за неподання небанківськими надавачами платіжних послуг, емітентами електронних грошей відповідним контролюючим органам в установленій статтею 69 Кодексу строк повідомлення про відкриття/закриття рахунків/електронних гаманців платників податків встановлена пунктом 118.1 статті 118 Кодексу та передбачає накладення штрафу у розмірі 680 гривень за кожний випадок неподання або затримки.

Крім того, встановлюється відповідальність за здійснення видаткових операцій за електронним гаманцем платника податків до отримання повідомлення відповідного контролюючого органу про взяття рахунку на облік у контролюючих органах (накладення штрафу на небанківського надавача платіжних послуг, емітента електронних грошей в розмірі 10 відсотків суми всіх операцій за весь період до отримання такого повідомлення, здійснених з використанням таких рахунків (крім операцій з перерахування коштів до бюджетів або державних цільових фондів), але не менш як 1700 гривень) (прим. 8).

[7]. П. 69.2 ст. 69 Кодексу.

[8]. П. 118.2 ст. 118 Кодексу.

3

ЧИ НЕОБХІДНО ФІЗИЧНИМ ОСОБАМ – ПІДПРИЄМЦЯМ ПОВІДОМЛЯТИ НЕБАНКІВСЬКИХ НАДАВАЧІВ ПЛАТІЖНИХ ПОСЛУГ ТА ЕМІТЕНТІВ ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ, У ЯКИХ ТАКІ ОСОБИ ВІДКРИВАЮТЬ РАХУНКИ/ЕЛЕКТРОННІ ГАМАНЦІ, ПРО СВІЙ СТАТУС?

Фізичні особи – підприємці та особи, які провадять незалежну професійну діяльність, зобов'язані повідомляти про свій статус банки, інші фінансові установи, небанківських надавачів платіжних послуг, емітентів електронних грошей, в яких такі особи відкривають рахунки/електронні гаманці (прим. 9).

Неповідомлення фізичними особами – підприємцями та особами, що проводять незалежну професійну діяльність, про свій статус банку, іншій фінансовій установі, небанківському надавачу платіжних послуг/емітенту електронних грошей при відкритті рахунку/електронного гаманця тягне за собою накладення штрафу в розмірі 680 гривень за кожний випадок неповідомлення (прим. 10).

4

ЧИ НЕОБХІДНО НЕБАНКІВСЬКИМ НАДАВАЧАМ ПЛАТІЖНИХ ПОСЛУГ, ЕМІТЕНТАМ ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ НАПРАВЛЯТИ ДО КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНІВ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО РАХУНКИ/ЕЛЕКТРОННІ ГАМАНЦІ, ВІДКРИТІ/ЗАКРИТІ ДО НАБРАННЯ ЧИННОСТІ ЗАКОНУ № 2888?

Небанківські надавачі платіжних послуг, емітенти електронних грошей зобов'язані подати до контролюючих органів повідомлення про відкриття щодо рахунків/електронних гаманців, не закритих на день набрання чинності Законом № 2888 і відкритих платникам податків, визначеним пунктом 69.1 статті 69 Кодексу (прим. 11).

Такі повідомлення мають бути подані протягом одного місяця з дня припинення або скасування воєнного, надзвичайного стану на території України.

5

ЯКА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПЕРЕДБАЧЕНА ЗА ПОРУШЕННЯ СТРОКУ ЗАРАХУВАННЯ ПОДАТКІВ ДО БЮДЖЕТІВ З ВИНИ НЕБАНКІВСЬКОГО НАДАВАЧА ПЛАТІЖНИХ ПОСЛУГ, ЕКВАЄРА, ЕМІТЕНТАМ ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ?

За порушення строку зарахування податків до бюджетів або державних цільових фондів з небанківського надавача платіжних послуг, еквайра, емітента електронних грошей такий орган, небанківський надавач платіжних послуг, емітент електронних грошей сплачує штрафи в розмірах, установлених пунктом 124.1 статті 124 Кодексу (прим. 12).

Довідково: розмір штрафів (прим. 13):

при затримці до 30 календарних днів включно, наступних за останнім днем строку сплати суми грошового зобов'язання, – у розмірі 5 відсотків погашеної суми податкового боргу;

при затримці більше 30 календарних днів, наступних за останнім днем строку сплати суми грошового зобов'язання, – у розмірі 10 відсотків погашеної суми податкового боргу.

[9]. П. 69.7 ст. 69 Кодексу.

[10]. П. 118.3 ст. 118 Кодексу.

[11]. П.п. 69.32 п. 69 підрозділу XX «Перехідні положення» Кодексу.

[12]. Пункт 124.4 статті 124 Кодексу.

[13]. Пункт 124.1 статті 124 Кодексу.

Крім того, за порушення строку зарахування податків до бюджетів або державних цільових фондів, установлених Законом України «Про платіжні послуги», з вини небанківського надавача платіжних послуг, еквайра, емітента електронних грошей такий орган, небанківський надавач платіжних послуг, емітент електронних грошей сплачує пеню за кожний день прострочення, включаючи день сплати (прим. 14).

Платнику податків не нараховується, а нарахована пеня підлягає анулюванню, зокрема, за вчинення діяння (дії чи бездіяльності) з вини небанківського надавача платіжних послуг, еквайра, емітента електронних грошей (прим. 15).

[14]. Пункт 129.6 статті 129 Кодексу.

[15]. Підпункт 129.9.4 пункту 129.9 статті 129 Кодексу.

III. ЗМІНИ ЩОДО ПОВНОВАЖЕНЬ КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНІВ СТОСОВНО ЗУПИНЕННЯ ВИДАТКОВИХ ОПЕРАЦІЙ НА РАХУНКАХ ПЛАТНИКА ПОДАТКІВ, АРЕШТУ ТА СТЯГЕННЯ КОШТІВ

Законом № 2888 були удосконалені положення Кодексу, що стосуються окремих функцій та прав контролюючих органів, а також здійснення контролюючими органами передбачених Кодексом повноважень щодо зупинення видаткових операцій на рахунках платників, арешту коштів, стягнення коштів (*пп. 19 прим.1 .1.21 п. 19 прим.1 .1 ст. 19, п.п. 20.1.31 – 20.1.34 п. 20.1 ст. 20, абзац 2 п. 87.1 ст. 87, п. 89.4 ст. 89, абзаци другий-третій п.п. 94.6.2 п. 94.6 ст. 94, п. 94.12 ст. 94, абзац перший п. 95.3 ст. 95, абзаци другий, четвертий п. 95.5 ст. 95, п. 101.4 ст. 101 Кодексу*).

Такі зміни нададуть можливість здійснювати:

- ▶ стягнення коштів платника з рахунків у банках, інших фінансових установах, небанківських надавачів платіжних послуг, електронних гаманців в емітентів електронних грошей, що обслуговують такого платника податків, на суму податкового боргу або його частини;
- ▶ зупинення видаткових операцій на рахунках/електронних гаманцях такого платника податків у банках, інших фінансових установах, небанківських надавачів платіжних послуг, емітентів електронних грошей;
- ▶ накладення арешту на цінні папери та/або кошти та інші цінності такого платника податків, що знаходяться в банку, іншій фінансовій установі, небанківського надавача платіжних послуг, емітента електронних грошей.

Отже, сфера дії таких положень Кодексу поширюється на платіжні операції з коштами, що перебувають на рахунках/електронних гаманцях, у банках чи інших фінансових установах, небанківських надавачів платіжних послуг, емітентів електронних грошей чи на зберіганні у банках або інших фінансових установах.

IV. ПОДАТОК НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ

1

ЩО ЗМІНИЛОСЬ У ПОРЯДКУ ВИЗНАЧЕННЯ ПОДАТКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ З ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ РЕЗИДЕНТОМ ДІЯ СІТІ – ПЛАТНИКОМ ПОДАТКУ НА ОСОБЛИВИХ УМОВАХ, ЯКЩО ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ОПЕРАЦІЙ, ЩО Є ОБ'ЄКТОМ ОПОДАТКУВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО П.П. 141.9 ПРИМ.1 .2 П. 141.9 ПРИМ.1 СТ. 141 КОДЕКСУ, ПЕРШОЮ ПОДІЄЮ Є СПЛАТА КОШТІВ?

Податкові зобов'язання з податку на прибуток підприємств резидентом Дія Сіті – платником податку на особливих умовах визначаються у податковій декларації, яка подається за результатами податкового (звітного) року, протягом якого за операціями, що є об'єктом оподаткування, відбулася одна з подій, встановлених Кодексом.

До таких подій з 01.04.2023, зокрема, буде відноситись сплата коштів готівкою або з рахунків не тільки в українських банках, але й небанківських надавачах платіжних послуг/електронних гаманців, відкритих в емітентах електронних грошей (прим. 16).

2

ЯКІ ЗМІНИ ВНЕСЕНО ДО ПОРЯДКУ КОРИГУВАННЯ ФІНАНСОВОГО РЕЗУЛЬТАТУ ДО ОПОДАТКУВАННЯ СТРАХОВИКА ЩОДО ФОРМУВАННЯ СТРАХОВИХ РЕЗЕРВІВ?

У Кодексі враховано особливості законодавчого регулювання відносин у сфері страхування при коригуванні фінансового результату до оподаткування у зв'язку з формуванням страховиками страхових резервів та уточнено особу уповноваженого органу у зазначеній сфері.

З урахуванням внесених змін, фінансовий результат до оподаткування страховика коригується на різницю між приростом (убутком), сформованих у відповідному звітному періоді відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності страховими резервами, та приростом (убутком) відповідних резервів, розрахованих за методикою, визначеною Національним банком України, а не уповноваженим органом, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику (прим. 17).

3

ЩО ЗМІНИЛОСЬ ПРИ ОПОДАТКУВАННІ ДОХОДІВ НЕРЕЗИДЕНТІВ У ВИГЛЯДІ СТРАХОВИХ ПЛАТЕЖІВ (СТРАХОВИХ ВНЕСКІВ, СТРАХОВИХ ПРЕМІЙ) ТА СТРАХОВИХ ВИПЛАТ (СТРАХОВИХ ВІДШКОДУВАНЬ), ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ НА ЇХ КОРИСТЬ СТРАХОВИКИ АБО ІНШІ РЕЗИДЕНТИ, ІНШІ НЕРЕЗИДЕНТИ, ЯКІ ПРОВАДЯТЬ ГОСПОДАРСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ, ЧЕРЕЗ ПОСТІЙНЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО, У МЕЖАХ ДОГОВОРІВ СТРАХУВАННЯ АБО ПЕРЕСТРАХУВАННЯ РИЗИКІВ?

Змінами уточнено умови застосування ставки «0» відсотків під час укладання договорів страхування або перестрахування безпосередньо із страховиками та перестраховиками – нерезидентами:

[16]. П.п. 137.10.4.1 п.п. 137.10.4 п. 137.10 ст. 137 Кодексу.

[17]. П.п. 141.1.3-141.1.4 п. 141.1 ст. 141 Кодексу.

- замість відповідності рейтингу фінансової надійності (стійкості) страховиків та перестраховиків – нерезидентів вимогам, установленим національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, такі нерезиденти мають відповідати вимогам щодо перестраховування у страховиків (перестраховиків) – нерезидентів, установленим Національним банком України;
- договори страхування або перестраховування можуть також укладатись через або за посередництвом не тільки перестрахових, а також і страхових брокерів;
- замість укладання договорів перестраховування з обов'язкового страхування цивільної відповідальності оператора ядерної установки за шкоду, яка може бути заподіяна внаслідок ядерного інциденту, передбачено укладання договорів перестраховування з розміщення ризиків в іноземних ядерних пулах за дорученням членів ядерного страхового пулу (прим. 18).

[18]. Абзац четвертий п.п. 141.4.5 п. 141.4 ст. 141 Кодексу.

V. ПОДАТОК НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

1

ЩО ПІДТВЕРДЖУЄ ФАКТИЧНУ КІЛЬКІСТЬ ДНІВ ПЕРЕБУВАННЯ У ВІДРЯДЖЕННІ?

Фактична кількість днів перебування у відрядженні визначається згідно з наказом про відрядження за наявності одного чи декількох документальних доказів перебування особи у відрядженні (відміток прикордонних служб про перетин кордону, проїзних документів, рахунків на проживання та/або будь-яких інших документів, що підтверджують фактичне перебування особи у відрядженні) (прим. 19).

2

ЯКИМИ ДОКУМЕНТАМИ МОЖУТЬ БУТИ ПІДТВЕРДЖЕНІ ВИТРАТИ, ПОНЕСЕНІ ПЛАТНИКОМ ПОДАТКУ У ВІДРЯДЖЕННІ?

До підтвердних документів належать:

- транспортні квитки або транспортні рахунки та багажні квитанції (у тому числі електронні квитки);
- документи, отримані від осіб, які надають послуги з розміщення та проживання фізичної особи, страхові поліси;
- документи (виписки та/або відомості з рахунку), що містять визначену законом інформацію про виконані платіжні операції за рахунком, до якого емітовані платіжні інструменти;
- документи, що підтверджують виконання операції з використанням платіжних інструментів;
- інші документи, що засвідчують вартість витрат (прим. 20).

Чому потрібні ці документи?

Бо!!! Не є доходом платника податку – фізичної особи, яка перебуває у трудових відносинах із своїм роботодавцем або є членом керівних органів підприємств, установ, організацій, **сума відшкодованих йому** у встановленому законодавством порядку **витрат на відрядження** в межах фактичних витрат, а саме: на проїзд (у тому числі перевезення багажу, бронювання транспортних квитків) як до місця відрядження і назад, так і за місцем відрядження (у тому числі на орендованому транспорті), оплату вартості проживання у готелях (мотелях), а також включених до таких рахунків витрат на харчування чи побутові послуги (прання, чищення, лагодження та прасування одягу, взуття чи білизни), на найм інших жилих приміщень, оплату телефонних розмов, оформлення закордонних паспортів, дозволів на в'їзд (віз), обов'язкове страхування, інші **документально оформлені витрати**, пов'язані з правилами в'їзду та перебування у місці відрядження, в тому числі будь-які збори і податки, що підлягають сплаті у зв'язку із здійсненням таких витрат.

Тобто, зазначені витрати не є об'єктом оподаткування лише за наявності підтвердних документів, що засвідчують вартість таких витрат.

[19]. Абзац третій п.п. «а» п.п. 170.9.1 п. 170.9 ст. 170 Кодексу.

[20]. Абзаци п'ять-десять п.п. «а» п.п. 170.9.1 п. 170.9 ст. 170 Кодексу.

Важливо!! Ми повинні розуміти, що будь-які витрати на відрядження не включаються до оподаткованого доходу платника податку за наявності **документів, що підтверджують зв'язок такого відрядження з господарською діяльністю роботодавця/сторони, що відряджає**, зокрема (але не виключно) таких: запрошень сторони, що приймає, діяльність якої збігається з діяльністю роботодавця/сторони, що відряджає; укладеного договору чи контракту; інших документів, які встановлюють або засвідчують бажання встановити цивільно-правові відносини; документів, що засвідчують участь відрядженої особи в переговорах, конференціях або симпозиумах, інших заходах, які проводяться за тематикою, що збігається з господарською діяльністю роботодавця/сторони, що відряджає (прим. 21).

Також за рахунок електронних грошей можуть проводитися та не належатимуть до оподаткованих документально підтверджені витрати на організацію та проведення прийомів, презентацій, свят, розваг та відпочинку, придбання та розповсюдження подарунків, у встановлених межах, що здійснені таким платником та/або іншими особами з рекламними цілями (прим. 22).

3 **ХТО ПОВИНЕН СПЛАТИТИ ПОДАТОК ПРИ ОПОДАТКУВАННІ СУМИ НАДМІРУ ВИТРАЧЕНИХ КОШТІВ/ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ, ОТРИМАНИХ ПЛАТНИКОМ ПОДАТКУ НА ВІДРЯДЖЕННЯ АБО ПІД ЗВІТ, НЕ ПОВЕРНУТОЇ У ВСТАНОВЛЕНИЙ СТРОК?**

Особою, відповідальною за сплату податку, у такому випадку буде податковий агент.

Податковим агентом платника податку під час оподаткування суми, виданої платнику податку під звіт та не повернутої ним у встановлений строк, є особа, що видала таку суму, а саме:

- а) на відрядження – у сумі, що перевищує суму витрат платника податку на таке відрядження, розрахованій згідно з підпунктом 170.9 статті 170 Кодексу;
- б) під звіт для виконання окремих цивільно-правових дій від імені та за рахунок особи, що їх видала, – у сумі, що перевищує суму фактичних витрат платника податку на виконання таких дій (прим. 23).

4 **ЯК ПІДТВЕРДЖУЮТЬСЯ ВИТРАТИ У РАЗІ ЯКЩО ПЛАТНИК ПОДАТКУ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ РОЗРАХУНКІВ ЗАСТОСУВАВ ПЛАТІЖНИЙ ІНСТРУМЕНТ, ВКЛЮЧАЮЧИ КОРПОРАТИВНИЙ (БІЗНЕСОВИЙ) ПЛАТІЖНИЙ ІНСТРУМЕНТ АБО ОСОБИСТИЙ ПЛАТІЖНИЙ ІНСТРУМЕНТ?**

У разі якщо під час відрядження чи виконання окремих цивільно-правових дій платник податку для проведення розрахунків застосував платіжний інструмент, включаючи корпоративний (бізнесовий) платіжний інструмент або особистий платіжний інструмент, чи його реквізити, вартість витрат засвідчується документом (випискою та/або відомостями з рахунку) в електронній або паперовій формі, що містить визначену законом інформацію про виконані платіжні операції за рахунком, до якого емітований такий платіжний інструмент (прим. 24).

[21]. Абзац двадцять другий п.п. «а» п.п. 170.9.1 п. 170.9 ст. 170 Кодексу.

[22]. Абзац другий п.п. «б» п.п. 170.9.1 п. 170.9 ст. 170 Кодексу.

[23]. П.п. 170.9.1 п. 170.9 ст. 170 Кодексу.

[24]. П.п. 170.9.2 п. 170.9 ст. 170 Кодексу.

5

ЯКІ СТРОКИ ПІДТВЕРДЖЕННЯ СУМИ ФАКТИЧНИХ ВИТРАТ НА ВІДРЯДЖЕННЯ АБО ВИКОНАННЯ ОКРЕМИХ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ДІЙ ТА ПОДАННЯ ЗВІТУ ПРО ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ/ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ, ВИДАНИХ НА ВІДРЯДЖЕННЯ АБО ПІД ЗВІТ?

Документальне підтвердження суми фактичних витрат на відрядження або виконання окремих цивільно-правових дій шляхом надання підтвердних документів, що засвідчують суму таких витрат, у разі здійснення безготівкових розрахунків з використанням платіжних інструментів, включаючи корпоративні (бізнесові) платіжні інструменти або особисті платіжні інструменти, чи їх реквізити, та повернення особі, яка видала кошти/електронні гроші під звіт, суми надміру витрачених коштів/електронних грошей, розмір яких розрахований згідно з підпунктом 170.9.1 пункту 170.9 статті 170 Кодексу,

здійснюється платником податку до закінчення місяця, наступного за місяцем, у якому платник податку:

- а) завершує таке відрядження;
- б) завершує виконання окремої цивільно-правової дії за дорученням та за рахунок особи, яка видала кошти/електронні гроші під звіт.

У разі якщо під час відрядження чи виконання окремих цивільно-правових дій платник податку застосував для проведення розрахунків платіжний інструмент, включаючи корпоративний (бізнесовий) платіжний інструмент або особистий платіжний інструмент, чи його реквізити та списання коштів/електронних грошей за понесеними витратами здійснюється надавачем платіжних послуг пізніше дати, коли платник податку завершує таке відрядження або завершує виконання окремої цивільно-правової дії, строки, установлені цим підпунктом, продовжуються на один календарний місяць (прим. 25).

Звіт про використання коштів/електронних грошей, виданих на відрядження або під звіт, складається та подається платником податку в аналогічні строки (прим. 26).

6

У ЯКИХ ВИПАДКАХ ПОДАЄТЬСЯ ЗВІТ ПРО ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ, ВИДАНИХ НА ВІДРЯДЖЕННЯ АБО ПІД ЗВІТ?

Звіт про використання коштів/електронних грошей, виданих на відрядження або під звіт, складається та подається платником податку у паперовій або електронній формі (з дотриманням вимог законів України «Про електронні документи та електронний документообіг» та «Про електронні довірчі послуги») у разі:

- а) наявності оподатковуваного доходу з метою розрахунку суми податку;
- б) використання платником податку готівки понад суму добових витрат (включаючи отриману із застосуванням платіжних інструментів).

[25]. П.п. 170.9.3 п. 170.9 ст. 170 Кодексу.

[26]. П.п. 170.9.4 п. 170.9 ст. 170 Кодексу.

У разі якщо під час відрядження або виконання окремих цивільно-правових дій платник податку застосував платіжні інструменти, включаючи корпоративні (бізнесові) платіжні інструменти або особисті платіжні інструменти, чи їх реквізити, для проведення розрахунків у безготівковій формі та/або для отримання готівки в межах суми добових витрат та за відсутності оподатковуваного доходу, звіт про використання коштів/електронних грошей, виданих на відрядження або під звіт, не складається і не подається (прим. 27).

[27]. П.п. 170.9.4 п. 170.9 ст. 170 Кодексу.

VI. ПОДАТОК НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

1 НА ЯКУ ДАТУ ВИНИКАЮТЬ ПОДАТКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З ПДВ ЗА ОПЕРАЦІЯМИ З ПОСТАЧАННЯ ТОВАРІВ /ПОСЛУГ, ЯКІ Є ОБ'ЄКТОМ ОПОДАТКУВАННЯ ПДВ, У ВИПАДКУ ЯКЩО ТОВАРИ/ПОСЛУГИ ЩЕ НЕ ПОСТАВЛЕНІ, АЛЕ ОПЛАТА ЗА ОСТАННІ ВЖЕ ЗДІЙСНЕНА ЕЛЕКТРОННИМИ ГРОШИМА?

На дату перерахування електронних грошей покупцем на електронний гаманець постачальника (платника ПДВ) як оплати за товари/послуги у такого постачальника виникає обов'язок щодо визначення податкових зобов'язань з ПДВ та складання податкової накладної і її реєстрації в Єдиному реєстрі податкових накладних (далі – ЄРПН) у встановлені Кодексом терміни (прим. 28).

2 ЧИ ЗАСТОСОВУЄТЬСЯ КАСОВИЙ МЕТОД ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ ЗГІДНО З РОЗДІЛОМ V КОДЕКСУ ДО ВІДПОВІДНИХ ОПЕРАЦІЙ З ПОСТАЧАННЯ ТОВАРІВ/ПОСЛУГ У ВИПАДКУ, ЯКЩО ОПЛАТА ЗА НИХ ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ ЕЛЕКТРОННИМИ ГРОШИМА?

Так, застосовується (прим. 29).

3 НА ЯКУ ДАТУ БУДУТЬ ВКЛЮЧАТИСЯ СУМИ ПДВ ДО СКЛАДУ ПОДАТКОВОГО КРЕДИТУ У ВИПАДКУ, ЯКЩО ТОВАРИ/ПОСЛУГИ ПОСТАЧАЛЬНИКОМ-ПЛАТНИКОМ ПДВ ЩЕ НЕ ПОСТАВЛЕНІ, АЛЕ ОПЛАТА ЗА НИХ ВЖЕ ЗДІЙСНЕНА ПОКУПЦЕМ – ПЛАТНИКОМ ПДВ ЕЛЕКТРОННИМИ ГРОШИМА?

На дату списання з електронного гаманця покупця (платника ПДВ) електронних грошей в рахунок оплати вартості товарів/послуг на електронний гаманець їх постачальника (платника ПДВ). При цьому суми ПДВ підлягають включенню до складу податкового кредиту покупця (платника ПДВ) на підставі податкової накладної, складеної і зареєстрованої в ЄРПН постачальником (платником ПДВ) (прим. 30).

4 ЧИ ОПОДАТКОВУЮТЬСЯ ПДВ ОПЕРАЦІЇ З ПОСТАЧАННЯ ПОСЛУГ ІЗ ВИКОНАННЯ ПЛАТІЖНИХ ОПЕРАЦІЙ, ЩО НАДАЮТЬСЯ НАДАВАЧАМИ ПЛАТІЖНИХ ПОСЛУГ, ОПЕРАТОРАМИ ПЛАТІЖНИХ СИСТЕМ; ВИПУСКУ, ПОГАШЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ; ЕМІСІЇ, ОБМІНУ, ПОГАШЕННЯ ЦИФРОВИХ ГРОШЕЙ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ?

Ні, не оподатковуються. Такі операції не є об'єктом оподаткування ПДВ згідно з підпунктом 196.1.5 пункту 196.1 статті 196 розділу V Кодексу.

[28]. Підпункт «а» пункту 187.1 статті 187 Кодексу.

[29]. П.п. 14.1.266 п. 14.1 ст. 14 Кодексу.

[30]. П. п. 198.2, 198.6 ст. 198 Кодексу.

5

**ЗА ЯКИЙ ЗВІТНИЙ (ПОДАТКОВИЙ) ПЕРІОД ПЛАТНИК ПОДАТКУ ВПЕРШЕ
МАЄ ПРАВО ЗАЯВИТИ СУМУ ВІД'ЄМНОГО ЗНАЧЕННЯ ПДВ ДО
БЮДЖЕТНОГО ВІДШКОДУВАННЯ НА РАХУНОК ВІДКРИТИЙ У
НЕБАНКІВСЬКОГО НАДАВАЧА ПЛАТІЖНИХ ПОСЛУГ?**

Враховуючи, що Закон № 2888 набере чинності 1 квітня 2023 року, вперше платник податку має право заявити суму від'ємного значення ПДВ до бюджетного відшкодування на рахунок в небанківського надавача платіжних послуг за звітний (податковий) період квітень 2023 року (прим. 31).

[31]. П. 1 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 2888.